

Francisco Goya, *Los Caprichos* - Μόνιμη Συλλογή

Ογδόντα χαρακτηριστικά, οξυγραφίες σε χαρτί και ακουατίντα, που χρονολογούνται από το 1797-98, θα παρουσιαστούν σε μια πολύ σημαντική έκθεση και θα συνοδεύονται από φωτογραφίες των προπαρασκευαστικών σχεδίων. Είναι η πρώτη χαρακτηριστική σειρά του Goya και η μία από τις δύο που δημοσιοποιήθηκαν όταν ο καλλιτέχνης ήταν εν ζωή. Η σειρά που έχει στην κατοχή της η Εθνική Πινακοθήκη είναι εκτυπωμένη το 1803 και αγοράστηκε το 1962 όταν ήταν διευθυντής ο Μ. Καλλιγάς.

Η σειρά των χαρακτηριστικών που φέρει τον τίτλο *Los Caprichos*, που ο Francisco Goya δημοσιεύει στις αρχές του 1799, αποτελεί ένα έργο-ορόσημο στην καλλιτεχνική του εξέλιξη, καθώς για πρώτη φορά ο επίσημος ζωγράφος της Ισπανικής Αυλής αφήνεται να εκφράσει τον επαναστατικό χαρακτήρα μιας τέχνης ώριμης και απελευθερωμένης από τις δεσμεύσεις των δημόσιων παραγγελιών.

Εμφορούμενος από τα πνευματικά και φιλοσοφικά ερείσματα του Διαφωτισμού που πρέσβευε τα ιδανικά της λογικής, της προόδου και της ελευθερίας, ο Goya αντλεί τα θέματά του από την ίδια τη ζωή της εποχής του, εστιάζοντας στις πιο προκλητικές όψεις της κοινωνικής και πολιτικής πραγματικότητας που τον περιβάλλει, προκειμένου να ασκήσει μια ανελέητη κριτική στις σκοτεινές πλευρές της ισπανικής κοινωνίας του τέλους του 18ου αιώνα. Στηλιτεύει τη ματαιοδοξία και τις υποκριτικές ανθρώπινες σχέσεις, την πορνεία, τη μιζέρια και την αμορφωσιά των απλών ανθρώπων που ζουν σε έναν κόσμο βυθισμένο στις δεισιδαιμονίες και τις μαγικές πρακτικές. Καυτηριάζει την τεμπελιά και τη διαφθορά μιας συντηρητικής και σκοταδιστικής Εκκλησίας που χρησιμοποιεί ως όργανο καθυπόταξης την Ιερά Εξέταση. Χλευάζει θεσμούς σατιρίζοντας την άγνοια και την απληστία γιατρών, δασκάλων και δικαστών, ασκώντας έτσι μια έμμεση κριτική στην εξουσία του Στέμματος. Απεικονίζει φαντασιακές σκηνές μαγικών τελετουργικών, εκφράσεις ενός δημιουργικού οραματισμού που απλώνεται για να αγκαλιάσει διαστάσεις δαιμονικές, αποκυήματα της νύχτας της λογικής.

Αυτή η εμβύθιση στα σκοτάδια του ανθρώπινου ψυχισμού χρησιμοποιεί συχνά ως μορφολογικό εργαλείο την παραμόρφωση: αλλοίωση των χαρακτηριστικών του προσώπου με έντονους και αποκρουστικούς μορφασμούς, περιγραφή της φθοράς και του γήρατος των γυμνών σωμάτων των μαγισσών, ασχήμια, ζωομορφισμός – πρόσωπα και σώματα που λειτουργούν ως αποτυπώσεις ψυχικών διαστρεβλώσεων και παθών. Όντα στο μεταίχμιο της φαντασίας και της πραγματικότητας, κινούμενα μέσα σε δραματικά φωτισμένα σκηνικά που ζωντανεύουν χάρη στην αριστοτεχνική χρήση της τεχνικής της ακουατίντας.

Και συνειδητοποιεί κανείς ότι πρόκειται για έργα που απευθύνονται στο σύγχρονο άνθρωπο, αιωνίως επίκαιρα καθώς οι αναφορές τους στα κακώς κείμενα μιας μακρινής χρονικά

κοινωνίας υπερβαίνουν την ιστορική τους στιγμή και αποκτούν χαρακτήρα πανανθρώπινο. Έργα μιας διαχρονικής μοντερνικότητας, που συγκινούν εξαιτίας τόσο της εικαστικής τους συγκρότησης όσο και του προβληματισμού που εξακολουθούν να εγείρουν γύρω από τα ανθρώπινα πάθη.

Εγκαίνια: 22 Ιανουαρίου

Διάρκεια: Ιανουάριος – Σεπτέμβριος 2025

Επιμέλεια : Κατερίνα Ταβαντζή

Ξεναγήσεις από την επιμελήτρια της έκθεσης: Τετάρτες, 5 & 19 Φεβρουαρίου,

Ωρα: 18:00

Χώρος: Κεντρικό Κτήριο ΕΠΜΑΣ

Κρατήσεις: edu.episkepseis@nationalgallery.gr

Μέγιστος αριθμός ατόμων: 30 άτομα

Θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας.